

közül, melyek az illusztrációk megválogatását vezették, hogy az ábrázolatok hitelesek, nemcsak tanulságosak, de szépek is, ne unos-untig ismeretesekek s végül technikailag tökéletesen kivettek legyenek, csak az első szempont ellen fordul elő itt-ott, elnézésből vagy a szépség kedvéért tudatos elhanyagolásból, egy kis vétéség. Legpompásabbak az illusztrációk az arab irodalom fejezetében, legbővebben vannak s szintén igen szépek, de sokszor csak igen távoli vonatkozásuak az antik görög irodalomhoz adottak.

A kötet praktikus használhatóságát pompásan s lelkiismeretesen megszerkesztett betűsoros név- és tárgymutató tetözi be.

Ha már most, mint e folyóirat olvasóit legközelebről érdeklő dolgot, azt vizsgáljuk, mi jelentősége van e derék s nagy és méltánylandó áldozatokkal kiadott, díszmü gyanánt is elfogadható munkának az iskolára nézve, megállapíthatjuk, hogy a vállalat tudományos s a nagy közönséget érdeklő specziálisan magyar irodalmi jelentőségén kívül van egy pædagogiai jelentősége is: tartalmánál s illusztrációinál fogva egyaránt becses kiegészítőjéül szolgálhat az iskola céljaiban a világtörténet kézikönyveinek. Mert ha igaz az az elv, hogy a tanárnak sokból kell merithetnie tanítványai számára, akkor bizonyos, hogy nemcsak a magyar nagyközönség, hanem a magyar iskola is igen használható munkát nyert ez egyetemes irodalomtörténetben, mert az iskola embere tudásban, lelkesedésben egyaránt sokat tanulhat e gazdag forrásból.

Ha megemlítjük végül, hogy a munka technikai kiállítása a legnagyobb tökély magaslatán áll, nem fogjuk sajnálni az áldozatkészséget sem, melylyel a vallás- és közoktatásügyi miniszter, tekintetbe véve a vállalat pædagogiai jelentőségét, lehetővé tette a valóban monumentális és értékes munka kiadását.

Gyulai Ágost.

Warum lernen wir die alten Sprachen? Von Dr. Max Eichner. Bielefeld und Leipzig, Verlag von Velhagen und Klasing. 1903.

A nyelvtanítás kérdése állandóan foglalkoztatja a pædagogusokat. A harc a körül forog: klasszikus vagy modern nyelveket tanuljunk-e inkább, a nyelvtan vagy az olvasmány legyen-e a nyelvtanítás középpontja? Eichner Miksának fönnebb idézett munkája a gymna-

siumok és egyáltalában a klasszikus nyelvek tanítása mellett foglal állást. A könyv a bevezetésben, valamint az 5 első fejezetben ama kiváló eredményeket sorolja fel, melyeket a görögök és rómaiak szellemi téren fölmutathatnak, valamint kimutatja, mily állapotban volt a latin és görög nyelv tanítása a különböző időkben, hogy azután részletesebben foglalkozzék a porosz gymnasiumok számára kiadott újabb tantervekkel. Mi e téren nem követjük majd szerzőnket, hanem áttérünk a könyv ötödik fejezetére, mely különösen a címben felvetett kérdéssel foglalkozik és itt azt hangsúlyozza, hogy nem a praktikus haszon miatt, mely a klasszikus nyelvek tanulásában vajmi csekély, sem a kétségessé vált formális képzettség, avagy az ideális gondolkodás miatt, melyet elvégre a modern klasszikusok olvasásával is elérhetünk, olvassuk a régi klasszikus műveket, hanem azért, a mi itt a fő, hogy a római és görög klasszikusok olvasása a legjobb eszköz az ókor két legkiválóbb kulturnemzete és a jelenkor civilizált népei között a kapcsolatot föntartani. E tekintetben szerzőnk hivatkozik Herbart eme mondására: «A régi történelem az egyedüli biztos támpont a régi nyelvek pädagogiai tárgyalására.»

Eichner javaslatai, mikép lehetne a klasszikai nyelveket a tanulókkal megkedveltetni, a következők: az olvasottak szemléltetése, a nyelvtan tanításának megszorítása, az írásbeli — különösen a házi — dolgozatok csökkentése, ezek mind oly javaslatok, melyek már majdnem minden iskolában tényleg meg vannak valósítva.

Még egy érdekes fejezetet akarunk Eichner könyvéből kiemelni, t. i. azt, mely a jövő iskolának kérdéséről szól. Az előbb említettek után Eichner álláspontja erre nézve nem lehet kétséges: rendületlenül bízik a klasszikus nyelvek tanításának fontosságában, főképp, ha az — szerzőnk javaslatainak értelmében — reformáltatik.

Eichner könyve egy hatalmas védőirat a humanisztikus gymnasiumok mellett, melyeknek szerzőnk egyik leglelkesebb védelmezője.

Téri József.

Ethikai széljegyzetek a középiskolai tantárgyakhoz. — Írta:

Dr. Leszner Rudolf a soproni állami főreáliskolán az egészségtan tanára.
Budapest, Politzer Zsigmond és fia kiadása. 1902.

Igen helyeselhető, hogy nem csak a szaktanárok mondják el véleményüket a középiskolában tanított tantárgyakról, hanem a nagy közönség részéről minél többen, hogy a tantárgyak előadása minél több oldalról megvilágíttassék. Így tehát igen helyes dolgot művelt Dr. Leszner Rudolf, a soproni állami főreáliskolának egészségtan tanára,